

Облік і оподаткування

УДК 167.7:657.1:658

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17635470>

**Методологія наукових досліджень бухгалтерського обліку
електронної торгівлі із застосуванням цифрових технологій**

Іваночко Богдан Романович

доктор філософії з економіки, асистент кафедри обліку
і оподаткування, Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна,
bohdan.ivanochko@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5943-1097>

Баланюк Іван Федорович

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку
і оподаткування, Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна,
ivan.balaniuk@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-8320-6383>

Шеленко Діана Іванівна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри
підприємництва, торгівлі та прикладної
економіки, Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна,
diana.shelenko@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-9214-7258>

Івасюк Надія Богданівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і
оподаткування, Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна,
nadiia.ivasiuk@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0007-2850-0444>

Банашкевич Тетяна Петрівна

асистент кафедри обліку і оподаткування,

Карпатський національний університет

імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна

tetiana.banashkevych@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0002-4404-8391>

Прийнято: 02.11.2025 | Опубліковано: 17.11.2025

Анотація: Сфера електронної торгівлі є однією з найбільш динамічних складових сучасної економіки, що розвивається під впливом глобальних тенденцій цифровізації, інтернет-комерції та інноваційних бізнес-моделей. Високі темпи зростання обсягів онлайн-продажів, зміна форматів взаємодії з покупцями та інтеграція електронних платформ у господарську діяльність підприємств формують нові вимоги до системи бухгалтерського обліку та аналітичного забезпечення управління. Методологія та стандарти бухгалтерського обліку не завжди встигають адаптуватися до специфіки цифрового середовища, електронних операцій, багатоканальних продажів і нових форм розрахунків, що призводить до методичних розбіжностей у відображенні доходів, витрат, логістичних і маркетингових процесів, і внаслідок чого ускладнюється формування достовірної інформаційної бази для управлінських рішень. У таких умовах особливого значення набуває застосування сучасних цифрових технологій у системі бухгалтерського обліку – аналітичних платформ, систем бізнес-аналітики, автоматизованих рішень, інструментів штучного інтелекту та обробки даних. **Метою** статті є розкриття методології наукових досліджень обліку в сфері електронної торгівлі в умовах цифрової трансформації економіки, визначити напрями удосконалення методологічних підходів до організації обліково-аналітичного забезпечення із застосуванням сучасних цифрових технологій. **Методи.** У процесі дослідження було застосовано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, що

забезпечили комплексність і глибину аналізу проблематики бухгалтерського обліку в електронній торгівлі. Зокрема, використано методи аналізу та синтезу для узагальнення наукових підходів до організації обліково-аналітичного забезпечення в умовах цифрової трансформації. Метод індукції дозволив виявити тенденції розвитку електронної торгівлі та її вплив на зміст і структуру облікових процесів, тоді як метод дедукції застосовано для формування узагальнених висновків щодо напрямів удосконалення методології обліку. Крім того, за допомогою графічного методу було відображено логіку облікового процесу виконання інтернет-замовлення, що дало змогу візуалізувати взаємозв'язки між інформаційними, фінансовими та товарними потоками в електронній торгівлі. **Результати** проведеного дослідження показали, що цифровізація суттєво трансформує зміст і функції бухгалтерського обліку в сфері електронної торгівлі, перетворюючи його з інструмента фіксації господарських операцій на аналітичну платформу підтримки управлінських рішень. Встановлено, що використання сучасних цифрових технологій забезпечує автоматизацію облікових процесів, підвищує точність і швидкість формування облікових даних, а також розширює можливості для аналітичного оцінювання діяльності торгових підприємств. У результаті дослідження визначено ключові напрями наукового розвитку обліку в електронній торгівлі: трансформація ролі бухгалтера, інтеграція штучного інтелекту в облікові процеси, розширення об'єктів обліку та стандартизація методологічних підходів. **Висновки.** У процесі дослідження встановлено, що розвиток електронної торгівлі суттєво змінює концепцію бухгалтерського обліку, розширюючи його межі від традиційної реєстраційно-звітної функції до комплексної аналітичної системи підтримки управлінських рішень. Цифрове середовище формує нові вимоги до оперативності, достовірності та інтегрованості облікової інформації, що зумовлює необхідність адаптації методології та інструментів обліку до специфіки електронних операцій, цифрових платформ і віртуальних послуг. Взаємодія облікових систем із

технологіями штучного інтелекту, ERP- і CRM-платформами, аналітичними сервісами бізнес-інтелекту сприяє переходу до інтелектуального обліку, що ґрунтується на автоматизації рутинних процесів і зосереджується на формуванні прогнозно-аналітичної інформації. У науковому аспекті облік у сфері електронної торгівлі набуває міждисциплінарного характеру, поєднуючи фінансово-облікові, аналітичні, інформаційно-технологічні та правові підходи.

Ключові слова: облік, електронна торгівля, наукові дослідження, цифрові технології, обліково-аналітичне забезпечення, інформація, управлінські рішення.

Methodology of scientific research on accounting e-commerce using digital technologies

Ivanochko Bohdan Romanovych

Doctor of Philosophy in Economics, Assistant Professor,
Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
bohdan.ivanochko@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5943-1097>

Balaniuk Ivan Fedorovych

Doctor of Economics Sciences, Professor, Head of the
Department of Accounting and Taxation, Vasyl Stefanyk
Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
ivan.balaniuk@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-8320-6383>

Shelenko Diana Ivanivna,

Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of
Entrepreneurship, Trade and Applied Economics
Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
diana.shelenko@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-9214-7258>

Ivasiuk Nadiia Bohdanivna

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
nadiia.ivasiuk@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0007-2850-0444>

Banashkevych Tetiana Petrivna

Assistant Professor, Department of Accounting and Taxation, Vasyl Stefanyk
Carpathian National University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine,
tetiana.banashkevych@cnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0002-4404-8391>

Abstract: The sphere of E-commerce is one of the most dynamic components of the modern economy, developing under the influence of global trends in digitalization, online commerce and innovative business models. The high growth rates of online sales, changing formats of interaction with customers and the integration of electronic platforms into the economic activities of enterprises form new requirements for the accounting system and analytical management support. At the same time, the methodology and standards of accounting do not always have time to adapt to the specifics of the digital environment, electronic transactions, multi-channel sales and new forms of payments. This leads to methodological discrepancies in the reflection of income, expenses, logistics and marketing processes, which complicates the formation of a reliable information base for management decisions. In such conditions, the use of modern digital technologies in the management accounting system – analytical platforms, business analytics systems, automated solutions, artificial intelligence tools and data processing – becomes of particular importance. **Purpose.** The purpose of the article is to reveal the features of scientific research on accounting in the field of E-commerce in the context of the digital transformation of the economy, to identify areas for improving methodological

approaches to organizing accounting and analytical support using modern digital technologies. **Methods.** In the process of research, a set of general scientific and special methods was applied, which ensured the complexity and depth of the analysis of accounting issues in electronic commerce. In particular, methods of analysis and synthesis were used to generalize scientific approaches to the organization of accounting and analytical support in the conditions of digital transformation. The induction method allowed to identify trends in the development of electronic commerce and its impact on the content and structure of accounting processes, while the deduction method was used to form generalized conclusions regarding areas for improving the accounting methodology. In addition, the logic of the accounting process for fulfilling an online order was reflected using the graphical method, which made it possible to visualize the relationships between information, financial and commodity flows in electronic commerce. **Results.** The results of the study showed that digitalization significantly transforms the content and functions of accounting in the field of E-commerce, transforming it from a tool for recording business transactions into an analytical platform for supporting management decisions. It was established that the use of modern digital technologies ensures the automation of accounting processes, increases the accuracy and speed of accounting data generation, and also expands the possibilities for analytical assessment of the activities of trading enterprises. As a result of the study, key areas of scientific development of accounting in e-commerce were identified: transformation of the role of the accountant, integration of artificial intelligence into accounting processes, expansion of accounting objects and standardization of methodological approaches. **Conclusions.** In the process of research, it was found that the development of E-commerce significantly changes the concept of accounting, expanding its boundaries from the traditional registration and reporting function to a comprehensive analytical system for supporting management decisions. The digital environment creates new requirements for the efficiency, reliability and integration of accounting information, which necessitates the adaptation of accounting methodology and tools to the

specifics of electronic transactions, digital platforms and virtual services. The interaction of accounting systems with artificial intelligence technologies, ERP and CRM platforms, analytical business intelligence services contributes to the transition to intelligent accounting, which is based on the automation of routine processes and focuses on the formation of predictive and analytical information. In the scientific aspect, accounting in the field of E-commerce acquires an interdisciplinary nature, combining financial and accounting, analytical, information technology and legal approaches.

Keywords: accounting, E-commerce, scientific research, digital technologies, accounting and analytical support, information, management solutions.

Постановка проблеми. Сфера електронної торгівлі належить до найактивніше зростаючих сегментів сучасної економіки, розвиток якої зумовлений глобальними процесами цифровізації, поширенням інтернет-комерції та впровадженням інноваційних бізнес-моделей. Швидке зростання обсягів онлайн-продажів, зміна способів взаємодії з клієнтами та глибока інтеграція цифрових платформ у діяльність підприємств висувають нові вимоги до системи бухгалтерського обліку й аналітичного забезпечення управління. Водночас чинна методологія та стандарти обліку часто не встигають реагувати на специфіку цифрового середовища, багатоканальні продажі та нові форми розрахунків, що призводить до розбіжностей у відображенні доходів, витрат і супутніх процесів. У результаті виникають труднощі з формуванням повної та достовірної інформаційної бази для прийняття ефективних управлінських рішень. За цих умов особливої актуальності набуває використання сучасних цифрових технологій у бухгалтерському обліку – систем бізнес-аналітики, аналітичних платформ, інтелектуальних рішень і засобів обробки великих масивів даних. Цифрові технології дають змогу оперативно виявляти тенденції діяльності суб'єктів електронної торгівлі та здійснювати глибокий аналіз інформації для підвищення ефективності управлінських рішень.

Наукові дослідження в сфері обліку електронної торгівлі потребують спрямування на формування сучасної методології обліково-аналітичного забезпечення, що поєднує принципи цифрової економіки, автоматизацію інформаційних процесів та управлінську орієнтацію обліку. Оскільки це сприятиме підвищенню якості інформації для прийняття управлінських рішень, забезпечить її оперативність, достовірність і релевантність до потреб суб'єктів електронної торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку електронної торгівлі, удосконалення облікових систем і формування інформаційного забезпечення управління в цій сфері є предметом активних наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема Н. Шведа та О. Краузе розглядають норми чинного законодавства щодо тлумачення терміну «електронна комерція» та визначення суб'єктів e-commerce та визначають структуру e-commerce, до якої слід віднести інформаційні електронні послуги; електронний рух капіталу; електронну торгівлю; управління ланцюгами поставок; електронні гроші; електронний маркетинг; електронні страхові послуги; електронний банкінг [1]. О. Андронік, А. Воронін зазначають, що електронна торгівля стає потужним двигуном економічного зростання, необхідною базою для переходу національних економік на якісно новий рівень розвитку [2]. Г. Мацьків, Н. Райтер та Ю. Томашевський вивчають особливості інтернет-торгівлі у сфері е-бізнесу як об'єкта бухгалтерського обліку та аналізують можливості автоматизації облікових процесів за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення [3]. Н. Селіванова та А. Цапенко визначили відсутність нормативно-правового регулювання інтернет-торгівлі як окремого виду діяльності, що в результаті ускладнює процес підрахунку доходів підприємців, впливає на правильність податкової звітності та суму сплачених податків через неповне відображення доходу, дублювання сум по післяплатам, неврахування комісій фінансових посередників, помилки в відображенні змішаних форм оплати [4]. Н. Курган зазначає, що законодавство

висуває чисельні вимоги до ведення фінансового та податкового обліку, а нерационально організований бухгалтерський інтернет-магазину забирає час на повторювані процеси, відволікаючи від стратегічних завдань [5]. В. Жуковська та В. Климанський систематизують класифікаційні ознаки в управлінні бізнес-процесами підприємства роздрібною електронною торгівлі: за рівнем автоматизації, функціоналом, стадією життєвого циклу товару, рівнем взаємодії з клієнтом [6]. І. Нестеренко та Н. Ковалевська окреслюють ключові переваги цифровізації облікових систем, зокрема автоматизацію рутинних операцій, зменшення ризиків людських помилок та оптимізацію витрат [7]. Акцент саме на потребі здійснення наукових досліджень у сфері обліку роблять І.Ф. Баланюк, Д.І. Шеленко, Н.С. Ліба, Х.М. Приймак [8]. Н. Іванченко, Ю. Процишин та Т. Никитишин досліджують використання цифрових технологій, зокрема, штучного інтелекту в торгів [9]. М. Малік, О. Шпикуляк, О. Супрун, досліджують особливості електронної торгівлі в залежності від галузі [10]. Узагальнюючи результати попередніх наукових праць, доцільно відзначити, що вони створюють теоретичну основу для подальших досліджень обліку електронної торгівлі, однак потребують поглиблення у частині розроблення методологічних засад і практичних аспектів застосування цифрових технологій в обліковій системі підприємств цієї сфери. Отже, дослідження особливостей функціонування електронної комерції та оцінка її впливу на формування та розвиток системи обліку постають як пріоритетний напрямок наукових досліджень, що зумовлено необхідністю вдосконалення облікових процесів у цифровій економіці.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Розвиток електронної торгівлі формує нові вимоги до бухгалтерського обліку, який має забезпечувати не лише достовірність фінансової інформації, а й гнучкість, аналітичність та оперативність її використання в управлінні. Попри стрімке зростання електронної торгівлі, методологія та стандарти бухгалтерського обліку не завжди встигають адаптуватися до її специфіки, зокрема до

особливостей електронних транзакцій, змішаних форм оплати, логістичних витрат і роботи з цифровими посередниками. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження методології та особливостей застосування цифрових технологій в обліку електронної торгівлі, а також визначення ролі обліково-аналітичних служб суб'єктів торгівлі як важливої складової економічного механізму підприємства.

Бухгалтер і облікова служба мають потенціал істотно розширити свою роль – від традиційного відображення операцій із продажу товарів та обліку витрат у межах регламентованої звітності до активної участі у формуванні аналітичної інформації, необхідної для стратегічного управління. При цьому використання цифрових технологій забезпечує своєчасність, точність і глибину обліково-аналітичних даних, перетворюючи бухгалтерський облік із технічної функції на інформаційно-аналітичний центр підтримки управлінських рішень у сфері електронної торгівлі.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкриття методології наукових досліджень обліку в сфері електронної торгівлі в умовах цифрової трансформації економіки, визначити напрями удосконалення методологічних підходів до організації обліково-аналітичного забезпечення із застосуванням сучасних цифрових технологій.

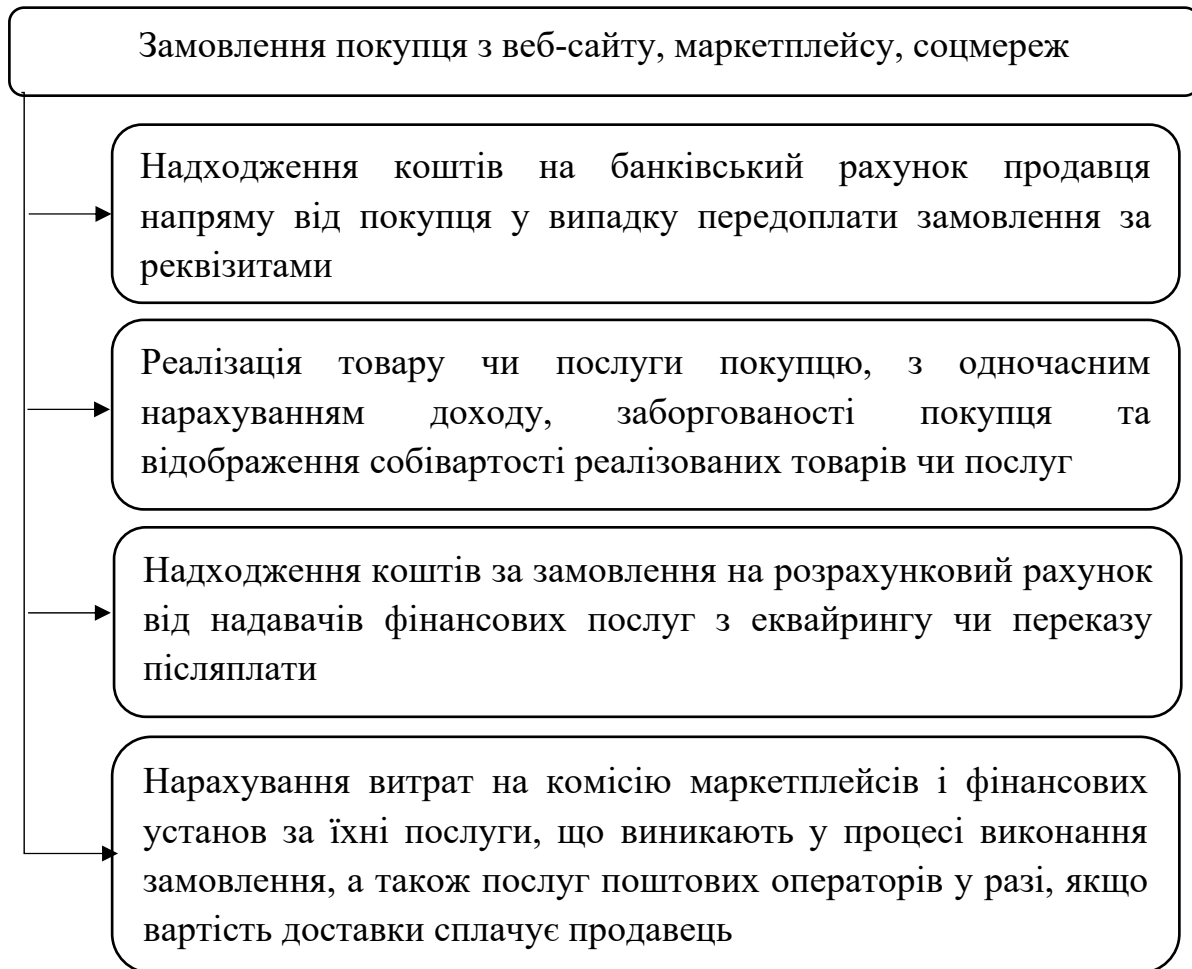
Виклад основного матеріалу дослідження. Електронна торгівля має низку специфічних облікових особливостей, що зумовлені характером здійснення торговельних операцій у цифровому середовищі. Прийом замовлень у більшості випадків відбувається через вебсайти, маркетплейси або соціальні мережі, що забезпечують інтерактивну взаємодію продавця і покупця. Реалізація товарів здійснюється, як правило, із залученням поштових операторів чи кур'єрських служб, у тому числі під час виконання замовлень для закордонних покупців. Оплата може проводитися як у формі післяплати через поштових операторів або фінансові компанії, що з ними співпрацюють, так і шляхом передоплати – через еквайринг чи безпосереднє зарахування коштів на

розрахунковий рахунок продавця. Зазначені вище особливості зумовлюють необхідність ведення деталізованого аналітичного обліку каналів продажу, витрат на логістику, комісій маркетплейсів і платіжних систем, а також витрат на технічний супровід і обслуговування кожного окремого замовлення. Т. Нумова, О. Топоркова та І. Янчева встановили необхідність створення системи аналітичних рахунків для відокремленого обліку доходів і витрат операційної діяльності, одержаних (понесених) у системі традиційної та електронної торгівлі [11]. Обраний ними підхід забезпечує повноту відображення господарських операцій, дозволяє формувати достовірну інформацію про фінансові результати діяльності та створює підґрунтя для ефективного управлінського аналізу в системі електронної торгівлі. Умовно обліковий процес виконання кожного окремого замовлення в електронній торгівлі можна графічно відобразити у вигляді послідовності етапів, що відображають рух інформаційних, товарних і фінансових потоків від моменту отримання замовлення до його завершення (Рис 1).

Окремо обліковуються витрати на рекламу та просування товарів – як у межах маркетплейсів, так і через зовнішні рекламні платформи. Означені витрати складно безпосередньо пов'язати з конкретним замовленням, оскільки вони мають загальний характер і спрямовані на підвищення впізнаваності товарів та стимулювання попиту в цілому.

Відповідно, значна кількість замовлень і висока динамічність процесів в електронній торгівлі зумовлюють необхідність їх автоматизованої обробки із застосуванням сучасних цифрових технологій. Завдяки цифровізації документообіг і відображення операцій у системі обліку здійснюються в режимі реального часу.

Рис. 1. Обліковий процес виконання інтернет-замовлення

Джерело: розроблено авторами.

Відтак бухгалтерський облік зазнає суттєвих трансформацій як на теоретичному, так і на практичному рівнях [12]. У таких умовах важливим науковим питанням постає визначення сучасної ролі бухгалтера в системі електронної торгівлі, оскільки він більше не виконує безпосередньо операцій з ведення обліку – ці функції дедалі частіше автоматизуються за допомогою цифрових інструментів. Водночас слід зазначити, що бухгалтерський облік є складовою системи обліково-аналітичного забезпечення підприємства, яка охоплює не лише фіксацію господарських операцій, а й формування, узагальнення та інтерпретацію даних для управлінських потреб. В свою чергу, обліково-аналітичне забезпечення в управлінні підприємств має на меті не

лише формування облікової інформації у вигляді бухгалтерських записів, фінансової та податкової звітності, але й генерацію аналітичних даних, прогнозних оцінок, економічних показників і коефіцієнтів, що забезпечує комплексне й достовірне уявлення про фінансово-господарський стан суб'єкта господарювання та підвищує обґрунтованість управлінських рішень [13]. У сфері електронної торгівлі така система набуває особливої ваги, оскільки забезпечує комплексний моніторинг діяльності підприємства в умовах цифрової взаємодії з контрагентами, високої конкуренції та швидкозмінного середовища. Роль бухгалтера трансформується від технічного виконавця до аналітика та координатора обліково-аналітичних процесів, який забезпечує контроль якості даних, інтерпретацію результатів і формування інформації для прийняття управлінських рішень.

Відтак дослідження обліку в електронній торгівлі з використанням сучасних цифрових технологій дедалі більше спрямовуються на аналітичну та наукову складову обліку в управлінні підприємством, тоді як виконання технічних операцій і складання регламентованої звітності поступово автоматизується (табл. 1).

Таблиця 1

Цифрові технології в обліку електронної торгівлі

Цифрова технологія	Аналітичні можливості в обліку електронної торгівлі
ERP-системи (Enterprise Resource Planning)	Інтегрують дані про продажі, закупівлі, логістику та фінанси; дозволяють формувати аналітичні звіти за прибутковістю товарів, каналами продажу та витратами.
Роботизована автоматизація процесів	Автоматизація бухгалтерських процесів (платежі, статуси замовлень) дає змогу спрямувати увагу на аналітику та управлінські рішення.
Системи бізнес-аналітики	Візуалізація ключових показників (KPI), аналіз тенденцій замовлень, витрат на маркетинг і логістику, порівняння ефективності різних каналів збуту, допомагають приймати обґрунтовані управлінські рішення.
CRM-системи	Аналіз поведінки клієнтів, популярності товарів,

(Customer Relationship Management)	ефективності акцій та програм лояльності; формування рекомендацій для стимулювання продажу та покращення обслуговування.
Інструменти штучного інтелекту (AI)	Прогнозування попиту, автоматичне виявлення аномалій у фінансових та логістичних даних, оцінка ризиків та оптимізація запасів для забезпечення ефективності операцій.
Хмарні облікові платформи	Надання доступу до даних у реальному часі, інтеграція кількох каналів продажу, формування оперативних аналітичних звітів для керівництва.

Джерело: розроблено авторами.

Наведені цифрові технології дозволяють працівнику облікової служби надавати керівництву підприємства та підприємцям більш релевантну, своєчасну та структуровану інформацію про господарську діяльність у сфері електронної торгівлі, що сприяє глибшому аналізу, оцінці ефективності та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Позиція В. Жука, також є підтвердженням того, що бухгалтерська діяльність (бухгалтерський облік) є соціально-економічним інститутом, що забезпечує довіру, порозуміння і керованість в соціально-економічному просторі, через професійну обробку, подачу і інтерпретацію для користувачів інформації про факти і процеси життєдіяльності організацій (підприємств) [14]. Отже, сучасні цифрові технології не лише автоматизують облікові операції, а й посилюють соціально-економічну роль обліку, перетворюючи його на ключовий інструмент формування достовірної та аналітично цінної інформації для управління підприємством у сфері електронної торгівлі.

Враховуючи описане вище, авторами виділено такі головні напрями наукових досліджень обліково-аналітичного забезпечення електронної торгівлі із застосуванням цифрових технологій:

– *роль бухгалтера в електронній торгівлі в сучасних умовах*. Завдяки цифровим технологіям бухгалтер стає аналітиком і координатором обліково-аналітичної інформації, формує дані для оцінки ефективності каналів продажу, управління витратами та прогнозування фінансових результатів. Це

створює науковий інтерес до дослідження методології обліку, підходів до інтеграції цифрових інструментів і оптимізації аналітичних процесів у сфері електронної торгівлі. Водночас відкривається наукова перспектива вивчення механізмів, за допомогою яких бухгалтерські підрозділи можуть виконувати функцію стратегічного партнера менеджменту, трансформуючи облік із технічного процесу фіксації даних у вагомий інструмент формування, обґрунтування та реалізації управлінських рішень підприємства.

– *взаємодія обліку з штучним інтелектом.* Взаємодія бухгалтера з інструментами штучного інтелекту (AI) у сфері електронної торгівлі відкриває нові перспективи для розвитку обліково-аналітичної функції підприємства. Аналіз даних завдяки ШІ допомагає управлінському персоналу приймати обґрунтовані рішення щодо бюджетування, інвестування, а також визначення стратегій зростання і розвитку підприємства, крім того, він забезпечує більш точний контроль за витратами та фінансовими показниками, що сприяє підвищенню прибутковості підприємства [15]. У цьому контексті бухгалтер виступає аналітиком і інтерпретатором, перетворюючи результати обчислювальних моделей на практичні управлінські рішення. З наукової точки зору, це створює поле для досліджень методології інтеграції AI в облікові процеси, розробки підходів до оцінки достовірності та релевантності даних, визначення ролі обліково-аналітичної служби у забезпеченні стратегічного управління та підвищенні ефективності діяльності суб'єктів електронної торгівлі. Застосування описаного наукового підходу дозволить визначити методи та інструменти штучного інтелекту, які забезпечують максимальний ефект у підвищенні ефективності управлінського обліку та аналітичних процесів у рамках функціонування цифрової економіки;

– *розширення та виявлення нових об'єктів обліку.* Розширення кола об'єктів обліку в електронній торгівлі є важливим напрямом наукових досліджень, адже цифровізація бізнес-процесів породжує нові види операцій і ресурсів, що потребують відображення в бухгалтерському обліку, зокрема в

підсистемі управлінського обліку. Оскільки управлінський облік передбачає більш гнучкий підхід: розрізи даних можуть бути довільно обраними, деталізація – значно ширшою, а інформація – зорієнтованою на прийняття конкретних управлінських рішень [16]. До таких об'єктів належать онлайн-замовлення, передоплати та післяплати через різні платіжні сервіси, логістичні послуги та комісії маркетплейсів, витрати на цифровий маркетинг і просування, а також дані про взаємодію з клієнтами через електронні платформи. Дослідження нових об'єктів обліку сприятиме розробці методологічних підходів до їх класифікації, оцінки та аналітичного використання, забезпечуючи більш глибоке розуміння господарських процесів і можливості надання керівництву релевантної інформації для управлінських рішень. Крім того, вивчення нових об'єктів обліку відкриває поле для розробки інструментів автоматизації та інтеграції даних у підсистему управлінського обліку, що підвищує ефективність електронної торгівлі в умовах цифрової економіки;

– *регулювання та стандартизація обліку в електронній торгівлі.* У міру розвитку електронної торгівлі постає потреба у формуванні методологічних і нормативних засад, які б забезпечували уніфікацію підходів до відображення господарських операцій у цій сфері. Система бухгалтерських стандартів не завжди враховує специфіку електронних транзакцій, розрахунків через платіжні сервіси, діяльності маркетплейсів і цифрових посередників, чим зумовлює необхідність наукових досліджень, спрямованих на адаптацію існуючих принципів бухгалтерського обліку до цифрового бізнес-середовища, розроблення рекомендацій щодо обліку нових об'єктів – цифрових активів, електронних платформ, віртуальних послуг. Важливим напрямом досліджень є також удосконалення методичних підходів до податкового обліку операцій електронної торгівлі та забезпечення прозорості фінансової звітності для користувачів у цифровому просторі.

Отже, наукові дослідження обліку в сфері електронної торгівлі із застосуванням цифрових технологій охоплюють широкий спектр питань – від

трансформації ролі бухгалтера й інтеграції штучного інтелекту до стандартизації облікових підходів і формування нових об'єктів обліку. Цифровізація сприяє перетворенню бухгалтерського обліку на потужний аналітичний інструмент, який забезпечує управління інформаційними потоками та підтримку стратегічних рішень підприємства адже саме це розвиватиме методологічні засади у поєднанні із гнучкістю цифрових рішень із науковою обґрунтованістю облікових процедур. Отже, облік в електронній торгівлі постає і як системою фіксації господарських операцій, так і динамічною аналітичною платформою для забезпечення ефективного управління бізнесом у цифровій економіці.

Висновки. У ході дослідження з'ясовано, що розвиток електронної торгівлі суттєво трансформує концепцію бухгалтерського обліку, розширюючи його роль від традиційної реєстраційно-звітної функції до інтегрованої аналітичної системи підтримки управлінських рішень. Цифрове середовище висуває нові вимоги до швидкості, достовірності та узгодженості облікової інформації, що зумовлює необхідність удосконалення методології та інструментарію обліку відповідно до особливостей електронних операцій, цифрових платформ і віртуальних послуг. Еволюція електронної торгівлі змінює роль бухгалтера – із виконавця рутинних завдань він перетворюється на аналітика та консультанта, який забезпечує стратегічну підтримку управління на основі цифрових даних. Інтеграція облікових систем із технологіями штучного інтелекту, ERP- і CRM-рішеннями та аналітичними сервісами бізнес-інтелекту сприяє переходу до інтелектуального обліку, що базується на автоматизації стандартних процесів і зосереджується на формуванні прогностно-аналітичної інформації. У науковому контексті бухгалтерський облік у сфері електронної торгівлі набуває міждисциплінарного змісту, поєднуючи фінансово-облікові, аналітичні, інформаційно-технологічні та правові аспекти.

Перспективи подальших досліджень у сфері бухгалтерського обліку електронної торгівлі полягають у поглибленні методологічних засад цифрової

трансформації облікових процесів і формуванні єдиних стандартів їх відображення. Подальшого наукового вивчення потребує інтеграція інструментів штучного інтелекту, машинного навчання та аналітичних платформ у систему управлінського обліку з метою підвищення точності прогнозування та аналітичної цінності даних. Перспективним напрямом є також розроблення підходів до обліку нових цифрових активів, віртуальних товарів і сервісів, що активно формують економіку електронної торгівлі. Не менш актуальним є питання нормативного регулювання та стандартизації облікових процедур, які мають враховувати особливості міжнародних електронних операцій і податкового обліку в цифровому середовищі. У комплексі, запропоновані напрями сприятимуть створенню сучасної концепції бухгалтерського обліку, орієнтованої на інформаційно-аналітичну підтримку електронної торгівлі.

Список використаних джерел

1. Шведа Н. М., Краузе О. І. Електронна комерція: сучасний стан та перспективи розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. № 2 (82). Т. 2. С.35-42.
2. Андронік О., Воронін А. Можливості та загрози електронної комерції в Україні. *Економіка і організація управління*. 2021. №4(44). С. 118-130.
3. Мацьків Г., Райтер Н., Томашевський Ю. Електронна комерція суб'єктів господарювання: обліково-аналітичний аспект. *Вісник Львівського національного університету природокористування. Серія Економіка АПК*. 2024. № 32. С. 74-79.
4. Селіванова Н., Цпенко А. Особливості обліку і оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців в сфері інтернет-торгівлі. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. Вип. 8. С. 447-476.
5. Курган Н. В. Цифровий облік експортної торгівлі малих підприємств України. *Маркетинг і цифрові технології*. 2024. Вип. 8. № 3. С. 26-44.

6. Жуковська В. Климаський В. Трансформація бізнес-процесів на підприємстві електронної торгівлі: вплив цифрових технологій. *Економіка та суспільство*. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-69>

7. Нестеренко І., Ковалевська Н. Новітні цифрові рішення для обліку економічної діяльності підприємств в умовах сучасних викликів. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4 (51). С.322-328.

8. Баланюк І.Ф., Шеленко Д.І., Ліба Н.С., Приймак Х.М. Наукові дослідження поведінки споживачів при просуванні товару за маркетинговим проектом та економічний контроль за управлінням бізнесу. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Економіка». 2023. Вип. № 11 (25). С. 343-353. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-343-353](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-343-353)

9. Іванченко Н. Р., Процишин Ю. Т., Никитишин Т. В. Цифрові технології в роздрібній торгівлі: зарубіжний та український досвід. *Економіка харчової промисловості*. 2020. Т. 12. Вип.1. С. 77-85.

10. Малік М.Й., Шпикуляк О.Г., Супрун О.М. Розвиток підприємницької діяльності в аграрному секторі: макроекономічний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». 2017. Т. 2. Вип. 49. С. 32-37.

11. Наумова Т. А., Топоркова О. В., Янчева І. В. Організація обліку в системі електронної комерції. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 3 (26). С. 153-158.

12. Савків У. С., Кузьмін Т. Л. Удосконалення ведення бухгалтерського обліку та формування звітності в умовах цифрової економіки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 2. С. 87-95.

13. Баланюк І.Ф., Черневий Ю.І., Іваночко Б.Р., Безрукий Т.М., Юхневич А.М. Методологічні засади наукових досліджень обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю в управлінні бізнесом. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>

14. Жук В. М. Інституціональна теорія бухгалтерського обліку: відповідь на виклики сучасності. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 8-9. С. 14-23.

15. Хоча Н.В., Тенюх З.І., Пелех У.В. Технології штучного інтелекту (ШІ) в управлінському обліку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. № 39. С. 12-19.

16. Баланюк І.Ф., Іваночко Б.Р., Шеленко Д.І., Кузьмін Т.Л., Банашкевич Т. П. Застосування цифрових інструментів MS Excel та Google Sheets в обліку, електронній торгівлі та економіці бізнесу на умовах аутсорсингу. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16915316>